

Μια αιωνιότητα και ένα ποίημα

Τέσσερις ποιητές τα βάζουν με τον χρόνο, την απώλεια, την απλότητα, τα κρατήματα στη ζωή

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΘΗΝΑΚΗ

Τα έργα τέχνης έχουν τη συνήθεια να απαθανατίζουν λίγη από την αιωνιότητα. Ο χρόνος, στην τέχνη, σταματά για λίγα δευτερόλεπτα και παρουσιάζεται, για όσο καιρό αντέξει, ως μια στιγμή που παλεύει να σταθεί στη δική της αιωνιότητα, σε εκείνη που της αναλογεί. Το ίδιο συμβαίνει και με τις λέξεις – ιδίως με εκείνες των ποιητών, που, ως άλλοι φωτογράφοι, παγώνουν τον χρόνο σε ένα ποίημα, στις λίγες λέξεις μιας συλλογής. Οι τέσσερις ποιητές που παρουσιάζουμε σήμερα παλεύουν με τη δική τους αιωνιότητα. Αντιμετωπίζουν τις τρεις διαστάσεις του χρόνου με την απειλπισία απέναντι στο παρελθόν που δεν αλλάζει, στο παρόν που μπορεί να αλλάξει και στο μέλλον που και οι τέσσερις αγνοούν, με την έννοια της αδιαφορίας, όχι του αγνώστου. Ο Αργύρης Παλούκας, ο Κυριάκος Συφιλιτζόγλου, η Ελευθερία Τσίτσα και ο Τέλλος Φίλης, που εξέδωσαν τις νέες τους συλλογές προσφάτως, αδιαφορούν για το μέλλον, διότι έχουν ανοικτούς λογαριασμούς με το παρελθόν και, κυρίως, με το

Τέσσερις ποιητικές συλλογές-αντίδοτα στην πολλή... πραγματικότητα.

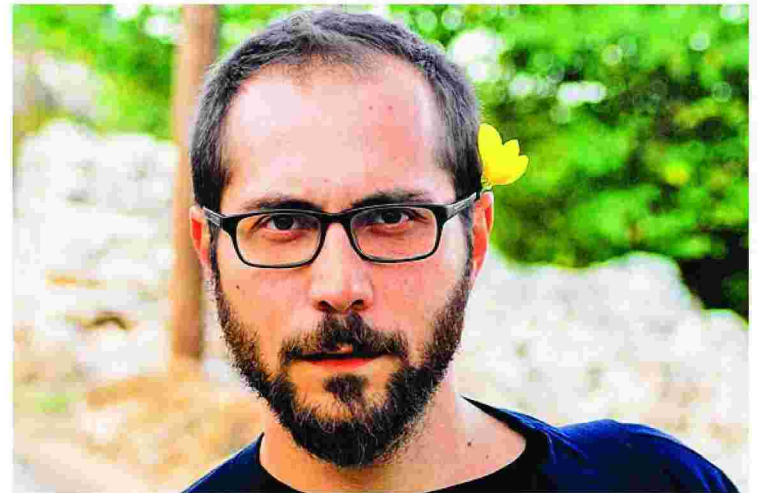
παρόν – με ένα τώρα που δεν κουβαλάει μόνο τις νέες εμπειρίες, αλλά κι εκείνες τις παλιές, τις χαραγμένες πάνω στα σώματα των ανθρώπων. Και οι τέσσερις αρνούνται να ευχηθούν, και γι' αυτό επιλέγουν να επιστρέψουν στη σιγουριά του τελεσμένου, ώστε να ρίξουν λίγο φως σε αυτό που συμβαίνει εδώ και τώρα, την εποχή που, ίσως, οι άνθρωποι όλο και λιγότερο γελάνε, θυμούνται, καταλαβαίνουν και αισθάνονται. Παλούκας, Συφιλιτζόγλου, Τσίτσα και Φίλης έχουν αναλάβει, αντιστοίχως, να μας βρουν τα αντίδοτα. Και μας τα προσφέρουν.

ΑΡΓΥΡΗΣ ΠΑΛΟΥΚΑΣ
Ανθρωποι που γελάνε
 εκδ. Κριτική, σελ. 40

Αν κάποιος παρακολουθήσει την πορεία του Αργύρη Παλούκα (Ερμιόνη, 1975), θα δει ότι, από συλλογή σε συλλογή, τέσσερις ως τώρα τον αριθμό, επιλέγει δύο... απλότυπες: της γλώσσας και των εικόνων. Οι «Ανθρωποι που γελάνε» είναι η σταυροφορία του ποιητή για να φυλακιστούν, σε μια διαρκή στιγμή, οι μικρές, αδιόρατες ομορφιές που κρύβει η καθημερινότητα. Ενα παπούτσι (που συνθηθίζεται), ένα καλοκαίρι (που πήραμε στους ώμους), μια ελπίδα (γυμνή, που κολυμπάει δίπλα στους ντυμένους) και τα ρούχα (που σχεδόν τα φιλάς για να δεις εάν έχουν στεγνώσει). Ο Αργύρης Παλούκας είναι, πλέ-

Ο Αργύρης Παλούκας.

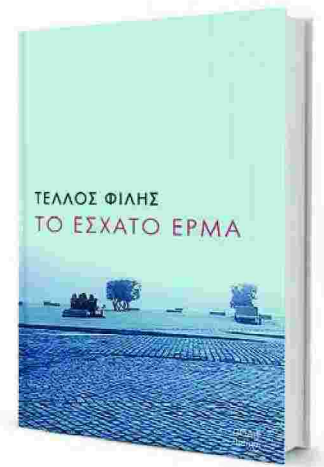
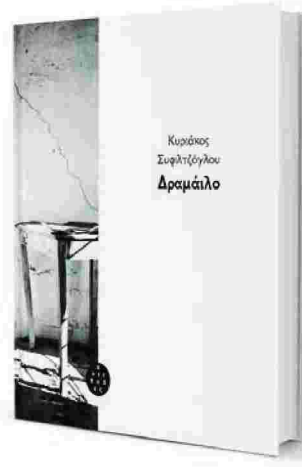
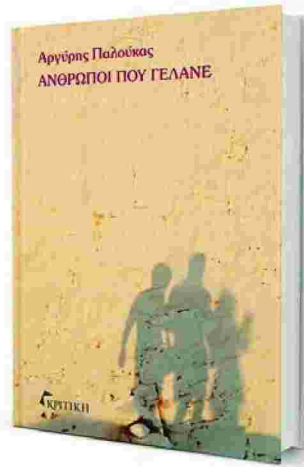
Ο Κυριάκος Συφιλιτζόγλου.

Η Ελευθερία Τσίτσα.

Ο Τέλλος Φίλης.

ον, ο ποιητής εκείνου που συμβαίνει όταν εμείς είμαστε απασχολημένοι με τα «σου 'πα, μου 'πες». Όταν ξεχνιόμαστε σκεπτόμενοι... πόσο έχει πάει η ντομάτα.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΥΦΙΛΙΤΖΟΓΛΟΥ
Δραμάιλο
 εκδ. Αντίποδες, σελ. 80

Ο Κυριάκος Συφιλιτζόγλου (Δράμα, 1983) μοιάζει να έχει βρει τον δρόμο του. Γράφει την ιστορία και τη φωτογραφίζει όταν εκείνη έχει πλέον φύγει γι' άλλη γη, γι' άλλα μέρη. Το «Δραμάιλο» είναι βγαλμένο από τα (προφορικά) αρχεία της Δράμας, απ' όσα αφηγούνται οι «παλιοί». Ο τίτλος της συλλογής, τουρκικής καταγωγής, σημαίνει τον δρόμο για τη Δράμα. Σε αυτόν τον δρόμο, Πόντιοι, Θρακιώτες και Μικρασιάτες,

χριστιανοί και μουσουλμάνοι, άνδρες και γυναίκες πατούν (και ποδοπατούνται) στον δρόμο προς τη δική τους ελευθερία, μέσα σε έναν κόσμο παλιό και σκουριασμένο. Ο Κυριάκος Συφιλιτζόγλου, με λέξεις και φωτογραφίες, φυλακίζει στιγμές σε μια αιωνιότητα καταγιστική από ιστορικά γεγονότα. Στιγμές που είχαν τη δική τους γλώσσα.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΣΙΤΣΑ
Μετά, ραντεβού στις τουλιπές
 εκδ. Πατάκη, σελ. 66

Πού πάνε οι ήρωες της ζωγραφικής όταν γεράσουν; Κάποιοι εξ αυτών, προτού ακόμα γεράσουν, πήγαν στη δεύτερη συλλογή της Ελευθερίας Τσίτσα (Αθήνα, 1967). Η ποιήτρια επιστρατεύει, μεταξύ άλλων, τους Waterhouse, Magritte, Modigliani,

Hopper, De Kooning και την Alina Szarocznikow, αλλά και λέξεις του Ιωσήφ Μπρόντσκι ή του Χάρη Βλαβιανού, ώστε να κατευνάσει τη μάχη ανάμεσα στην πραγματικότητα και τη φαντασία. Εκείνο που εννοεί ο Μαγκρίτ όταν λέει «αυτό που βλέπουμε κρύβει αυτό που θέλουμε να δούμε». Τι δεν θέλει να δει η Ελευθερία Τσίτσα; Οτι τα γεγονότα, στη δική τους αιωνιότητα, έχουν μόνο μία πλευρά και μάχεται υπέρ όσων ο άνθρωπος αισθάνεται όταν νομίζει ότι απλώς βλέπει – ακόμη και σε έναν πίνακα.

ΤΕΛΛΟΣ ΦΙΛΗΣ
Το έσχατο έρμα
 εκδ. Πόλις, σελ. 60

Σε όλες τις εκδοχές της, η λέξη «έρ-

μα» σημαίνει το κράτημα, την ισορροπία. Ο Τέλλος Φίλης (Θεσσαλονίκη, 1960) ψάχνει, στο ρηκό ή βαθύ παρελθόν του, τα δικά του κρατήματα, θαρρείς και ψάχνει να ισορροπήσει σε έναν κόσμο που δεν τον χωράει. Και δεν τον χωράει, διότι λιγοστεύουν, καταπώς φαίνεται, οι ανάσες όταν φεύγουν οι άνθρωποι και οι εκρήξεις που προκάλεσαν. Ο Τέλλος Φίλης ψάχνεται να κρατηθεί σε μια πόλη, τη Θεσσαλονίκη, φτιαγμένη από τις ιστορίες των ανθρώπων της. Η επώδυνη συνειδητοποίηση ότι η αστική ζωή αλλάζει μετατρέπει τον ποιητή σε διασώστη εμπειριών, προσώπων και κτιρίων – λες και η Θεσσαλονίκη περνάει (ή γεννιάει) μια δεύτερη, μεγάλη πυρκαγιά...